

Kokkuvõte teemal: Nõuded meetootjale, mesilaste haigustest ja kevadise tarulangetise proovide kogumisest, mesilaste varroatoosi ravist.

**Aeg ja koht: Keila Aiandus- ja Mesindusseltsi mesinike õppe- ja teabepäeval
Keilas Ohtu tee 5 II korruse saalis, 19.05.2013.a.**

Lektor: Arvi Raie, lektorileping PR-9-1.4-60

Nõuded väike- ja suurmeetootjale.

Selleks, et tarbija toidulauale jõuaks ohutu ja kvaliteetne mesi, teostab Veterinaar- ja Toiduameti veterinaar keskuse järelevalveametnik järelevalvet ka meekäitlejate üle. Järelevalvet viiakse läbi regulaarselt, vastavalt eelnevalt koostatud plaanile ja juhtudel, kui on põhjust arvata, et toitu käitlev ettevõtte on rikkunud õigusaktides sätestatud nõudeid (mh tarbijakaebused vms).

Järelevalve käigus hindab järelevalveametnik toidu, toiduga kokkupuutuvate materjalide ja esemete ning käitlemisettevõtte ja käitlemise vastavust õigusaktides sätestatud nõuetele. Samuti hinnatakse pakendite märgistust ning pööratakse tähelepanu toidu jälgitavusele. Põhidokument, millest lähtutakse, on Toiduseadus.

Erinevate meekäitlejate puhul lähenetakse hügieeninõuete hindamisel mõnevõrra erinevalt:

Väikeses koguses mee esmatootjad (st kuni 15 (k.a) taru või mesilasperega majapidamised või ettevõtted) peavad vastama Toiduseaduses ja põllumajandusministri 15. juuni 2006. a määruses nr 72 „Väikeses koguses esmatoodete turustamise hügieeninõuded” sätestatud nõuetele. Selliste käitlejate üle kontrolli teostamisel hinnatakse muuhulgas ka seda, kas käitleja ei ületa nimetatud määruses kehtestatud väikeseid koguseid.

Teavitatud meepakenduskeskused peavad vastama Toiduseaduses ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 852/2004, toiduainete hügieeni kohta I lisa sätestatud nõuetele.

Tunnustatud meepakenduskeskused peavad vastama Toiduseaduses ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 852/2004, toiduainete hügieeni kohta II lisa sätestatud nõuetele.

Kõik meekäitlejad peavad vastama ka Toiduseaduses ja Vabariigi Valitsuse 19. veebruari 2004. a määruses nr 41 „Mee koostis- ja kvaliteedinõuded ning märgistamise erinõuded” kehtestatud erinõuetele, mis puudutab mee märgistust ja kvaliteeti.

Järelevalveametnikul on ametitõendi esitamisel õigus takistamatult kontrollida:

- käitlemisettevõtte, selle territooriumi, ruumide, seadmete, sisseseade ning veovahendite seisundit ja kasutamist;
- toitu ja selle koostisosi, aineid ja muid toidu valmistamiseks kasutatavaid tooteid;
- toidu valmistamist;
- toiduga kokkupuutuvaid materjale ja esemeid;
- puhastamise, desinfitseerimise ja kahjuritõrje vahendeid, aineid ning viise;

- käitlemist, sealhulgas toidu töötlemis-, valmistamis- ning säilitamisviise;
- märgistust ja muul viisil teabe esitamist;
- jälgitavust ehk arvestuskohustuse täitmist
- jms.

Mesilaste haigustest ja kevadise tarulangetise proovide kogumisest 2013.a.

Mesilasperede kadude uuringute põhitähelepanu oli pööratud kahjuritele, haigustele ja pestitsiididele. Võrreldes erinevate riikide kadusid võib märgata tugevat erinevust aastate lõikes.

Kevadise tarulangetise seire eesmärgid:

1. Selgitada välja järgmiste mesilaste haiguste esinemine:

-Nosematoos tekitaja *Nosema apis*

-Akarapidoos tekitaja *Acarapis woodi*

-Varroatoos tekitaja *Varroa destructor*

2. Koguda andmeid talvitunud mesilasperede tervisliku seisukorra kohta (esinevad haigused).

3. Selgitada välja hukkunud mesilasperede arv (põhjused).

4. Koguda andmeid mesilasperede ravi kohta.

Proovid uuritakse Veterinaar- ja Toidulaboratooriumis. Uurimiskulud maksab Eesti Mesinike Liit Eesti riikliku mesindusprogrammi 2010-2013 raames.

Kokku uuriti 53 langetise proovi, mis olid pärit 19 mesilast. Küsitluslehel saadud info põhjal oli 154 mesilasperest surnud 32 mesilasperet, millest haiged oli 17. **Suremus valimi põhjal oli 20,8%.**

53 langetise proovist **ei leitud ühtegi positiivset proovi akarapidoosile ehk trahhealestale.**

Nosematoosi ehk kevadist kõhulahtisust põhjustava tekitaja *Nosema Apis* esinemissagedus oli **47,17%**, millest **32 %** proovidest esines väga tugev nakkus, **16 %** oli tugev nakkus, **52 %** nõrk nakkus.

Varroatoosi tekitaja *Varroa destructor* esinemissagedus oli **77,36%**, millest **24,4 %** proovidest oli väga tugev lestaga tabandumine, **17 %** oli tugev ja **58,5 %** nõrk lestaga tabandumine.